

Blog 174 Het leven opnieuw uitvinden

Is jouw nieuwe jaar ook begonnen met goede wensen van anderen en goede voornemens van jezelf? De goede wensen kunnen ons nog wel het hele jaar vergezellen, de goede voornemens tuimelen niet zelden al snel in een bodemloze put waarin al meer gebroken beloftes, onvervulde verlangens en onaffe plannen zijn verdwenen.

Om de frisse moed waarmee we – hoop ik – 2022 zijn begonnen niet meteen te laten vergallen door sombere gedachten over gesneuvelde voornemens, is het wellicht handig om je goede voornemens te ordenen. De één telt immers meer dan de andere.

* Zo zijn er voornemens die misschien al lang op je 'te-doen-lijstje' staan en die je nu écht moet gaan uitvoeren: de verwilderde tuin verlangt een grote snoeibeurt, de lek-kende kraan... Ach, het is zo simpel: het zijn eenmalige klussen, je voert ze met plezier of frisse tegenzin uit en zet daarna voldaan een streep door de lijst, klaar! Doen dus!

* Dan zijn er de voornemens waar je eigenlijk niet veel voor hoeft te doen. Je wilt bijvoorbeeld stoppen met roken. Heel eenvoudig: je steekt morgen geen sigaret op en je bent klaar: je bent gestopt, zó simpel is het... tot je ontdekt dat niet het stóppen de kern van je belofte is, maar het niet opnieuw beginnen. Misschien hield je jezelf met die belofte om te stoppen wel voor de gek, want je beloofde niét om niet weer te beginnen!

* Er zijn echter ook voornemens waarvoor je een mensenleven nodig hebt om ze te realiseren. Het zijn voornemens die bepalen wie jij als mens bent, hoe mensen (later) over je spreken. Het zijn voornemens die nog wel eens de mist ingaan. Je moet er een leven lang echt hard voor werken – tenminste als je trouw wilt worden of blijven aan jezelf. Een voorbeeld van zo'n belofte? *Ik ga het leven opnieuw uitvinden*. Verbaasd? Je kent (de betekenis van) die belofte niet? Ik schrijf er nu graag over.

Ik ga het leven opnieuw uitvinden. Soms moet een mens – ik in elk geval – 69 jaar oud worden om deze woorden in hun diepste betekenis te leren kennen. Het was in 2012 dat onze jongste zoon Martijn ze gebruikte. In de nacht van 22 september van dat jaar zette hij zich om 04:55 uur achter zijn computer om vervolgens niet meer dan 226 woorden op te schrijven. Aan die tekst gaf hij – met gevoel voor overstatement – wel de titel *Dagboek van een vermoeide Asperger* mee. Maar wás het wel overdreven? Beschreef hij daarin niet zijn grote ontdekking dat enkele teksten van drie grote schrijvers hem vertelden wie hij zélf was omdat hij zichzelf in die teksten herkende? "*Nu pas begrijp ik*" schrijft hij die nacht. Later zou hij zeggen dat hij die nacht in het crisiscentrum begreep dat hij zijn leven opnieuw moest uitvinden. Martijn had tientallen artikelen geschreven over schrijvers, hun boeken en de daarin tot leven gebrachte mensen en hun wereld. Zo had hij al elf jaar eerder, in 2001, in een artikel¹ geschreven dat hij in boeken naar *herkenning* zocht maar hij had daar ook zijn kanttekeningen bij geplaatst:

"Het heeft even geduurd voor ik het zelf besefte, maar wat ik zoek in een boek is herkenning. Misschien is dat te beperkt, en misschien zou ik mij meer open moeten stellen voor, bijvoorbeeld, verbazing of verrassing. Maar helaas: ik houd er niet van om verbaasd te raken en ik houd er zeker niet van om verrast te worden. Elke surprise-party is mij een gruwel en elke verbazing een hel. 'Blijf zitten waar je zit, verroer je niet, houd je adem in en stik niet' – dat idee."

Martijns zoektocht naar herkenning, zijn gruwel van verrassing, de hel van de verbazing – ze hadden hem de jaren daarna van crisis naar crisis geleid, steeds dieper. Tot hij die nacht in 2012 uiteindelijk kon schrijven: "*Nu pas begrijp ik*." Hij begreep dat hij zijn leven opnieuw moest uitvinden en – met de hulp van zeer op hem gerichte, professioneel deskundige vrouwen – lukte hem dat. Met vallen en opstaan, met heel hard werken kreeg hij greep op zijn leven totdat de dood hem anderhalf jaar later velde.

Wij hebben mogelijk lang een mensbeeld gekoesterd, dat ons vertelde dat een mens zich als kind en later als puber mentaal tot volwassenheid ontwikkelt. Dan is de mens vol-wassen. Er is daarna blijkbaar geen noodzaak meer om jezelf mentaal verder te ontwikkelen, laat staan je leven steeds opnieuw uit te vinden. Rondom jou is alles in ontwikkeling, maar jij houdt het bij wat was. Aan het begin van het nieuwe jaar 2022 kunnen we onszelf blij maken met de constatering dat van deze redenering niets klopt. In mijn vorige blog schreef ik dat wij elke avond mogen “uitzien naar morgen – want morgen zal een nieuwe dag aanbreken, een dag met nieuwe betekenis”. Wij zélf geven die nieuwe betekenis aan de dag van morgen, het nieuwe jaar – of niet! Steeds weer is de vraag hoe ik mij richt op de mensen, de wereld, de gebeurtenissen om mij heen. Wat betekenen nieuwe levenservaringen en daardoor gegroeide inzichten voor mij? Of er-vaar ik stilstand in ontwikkeling als mijn levensnorm – ‘blijf zitten waar je zit’?

Het is oudejaarsmiddag als ik deze woorden schrijf. Ik zie om naar het voorbije jaar, ik zie vooruit naar morgen, de eerste dag van een nieuw jaar. Steeds meer ben ik in het voorbije jaar doordrongen geraakt van de onverbiddelijkheid van dé ontdekking van de grote Alexander von Humboldt die al rond 1830 een revolutie veroorzaakte in het denken over de natuur [lees [hier](#) wat ik daarover in 2020 in blog 141 schreef]:

“Alles in de natuur is een levend deel van een alles omvattend, samenhangend geheel waarover de mens niet mag heersen maar waarvoor hij wel verantwoordelijk is.”

Hoe vinden *wij* ons persoonlijk en maatschappelijk leven opnieuw uit opdat *ons nageslacht* leven heeft op deze aarde? Hoe ziet ons leven er uit als we niet heersende autonome schepselen zijn, maar een deel van die natuur, daaraan dienstbaar? *Kan* ik dat?

Moeilijker is het antwoord op de vraag: *wil* ik dat? Ik koester de herinnering aan onze zoon Martijn die wel de wil en moed had om zijn leven opnieuw uit te vinden. Ik koester ook de herinnering aan een klein moment van grote betekenis. Wij brachten zo’n 35 jaar geleden een avond door met dierbare vrienden. In onze gedachtewisseling kwam ook toen de vraag aan de orde hoe ons leven inhoud en betekenis te geven in een wereld die steeds meer bedreigd werd door de spanningen van de Koude Oorlog en de escalatie in de kernbewapening. Ik citeerde uit mijn hoofd het vers **Wie aan dit bestaan verloren...**². Terzijde zat ook onze oudste zoon Robert, toen een puber die – zo bleek – in stilte ons gesprek had meegeluisterd. Hij corrigeerde mij, ik citeerde verkeerd – hij zei het vers goed op. Hij had blijkbaar, al puberend, op enig moment deze woorden opgeslagen in zijn hoofd en hart, kende de boodschap! Daarom maakte hij mij heel blij. Zo ga ik ook het nieuwe jaar in: met levensvreugde – ik houd van het leven en mag het met vallen en opstaan opnieuw uitvinden. Hoe? Mijn twee zonen wezen me de weg.

1. Tijdschrift *Punt komma*, 2001, nummer 2

2. Het gedicht *Tijd van leven* van Huub Oosterhuis vind je in z’n geheel [hier](#)

Muziek 1. “Und Morgen wird die Sonne wieder scheinen” – een van de mooiste liederen die ik ken! [Hier](#) deze compositie van Richard Strauss. [Hier](#) de tekst en toelichting.

2. Een ritme als in een processie, heel aansprekende harmonieën; in het [Allegretto](#) van zijn Symfonie nr. 7 voert Beethoven je van een bijna mineur-achtige stemming in het begin naar een meeslepend hoogtepunt aan het slot. Lees er [hier](#) meer over.

3. Een prachtige tenor, fraai gitaarspel – Schubert op z’n mooist in *Nacht und Träume*; [hier de tekst en meer](#)